

Η Θεία Ευχαριστία

Ενορία Αγίου Νικολάου Σιάτιστας

Η Θεία Ευχαριστία είναι η πεμπτουσία της ορθοδόξου λατρευτικής ζωής, η οποία δικαίως αποκαλείται θεία, διότι πράγματι είναι Ευχαριστία θεϊκή και ουράνιος, δεν είναι δικό μας εφεύρημα. Είναι δωρεά του Πανάγαθου Θεού σε μας τους χοϊκούς ανθρώπους. Ό,τι τελείται κατά το κορυφαίο αυτό μυστήριο είναι εικόνα και πρόγευση της Βασιλείας του Θεού και της τελικής ενότητας του λαού του Θεού.

Τα πάντα στη Θεία Ευχαριστία είναι θεανθρώπινα και μόνο όταν μετέχει ο πιστός στην αναίμακτη αυτή μυσταγωγία, μπορεί να μείνει αληθινά πιστός, μέλος της αγίας του Χριστού Εκκλησίας.

Γι' αυτό, κατά την τέλεση της Θείας Λειτουργίας δεν χωρεί καμία αταξία, τίποτα το αντικανονικό και αντιπαραδοσιακό. Ο Θεός μας είναι Θεός τάξεως και όχι ακαταστασίας. Εάν διάφορες αταξίες και παρεκτροπές δεν αρέσουν σε μας, πολύ περισσότερο δεν αρέσουν στον Θεό και τον θλίνουν.

Ο χώρος στον οποίο
προετοιμάζονται τα Τίμια Δώρα
και μνημονεύονται οι ψυχές
ζώντων και κεκοιμημένων,
ονομάζεται **Αγία Προσκομιδή**.

Αφού ο ιερέας και ο διάκονος ενδυθούν τα άμφιά τους, έτσι λαμπεροί σαν ουράνιοι άνθρωποι, ξεκινούν την προσκομιδή. Πλένουν τα χέρια τους και αφού κάνουν τρεις μετάνοιες ο καθένας, λένουν τρεις φορές: «ο Θεός ιλάσθητί μοι τω αμαρτωλώ και ελέησόν με». Κατόπιν ο ιερέας βάζει «ευλογητός» και πλησιάζουν στην Αγία Πρόθεση.

Η Αγία Πρόθεση (προ - τίθημι = προθέτω), βρίσκεται αριστερά της Αγίας Τραπέζης, και πήρε το όνομά της, γιατί σε αυτό το σημείο του Ιερού, τα πρώτα χρόνια του Χριστιανισμού συγκεντρώνονταν, δηλαδή προετίθεντο όλες οι προσφορές των χριστιανών, για την κοινή τράπεζα.

Όλο αυτό το μέρος της Ακολουθίας, σκοπό έχει την προετοιμασία των αναγκαίων για την Θεία Ευχαριστία.

Η **τελετή της προσκομιδής** δεν είναι τίποτα άλλο, παρά η **προετοιμασία της Θείας Λειτουργίας**.

Η Εκκλησία τη συνέδεσε με την ανάμνηση των πρώτων χρόνων της ζωής του Χριστού, τότε που Εκείνος προετοιμαζόταν για το έργο Του, για τα πάθη και τον θάνατό Του.

Η προετοιμασία αυτή γίνεται μέσα στο Ιερό, με τα βημόθυρα και τα βήλα κλειστά, μακριά από τα μάτια των πιστών, όπως μυστικά ετοιμαζόταν ο Χριστός τα πρώτα χρόνια της επίγειας ζωής Του, για τη δημόσια δράση Του.

Ο άρτος, είναι ο Αμνός που προσφέρεται ως θυσία, για τη σωτηρία του κόσμου. Η Προσκομιδή εν γένει είναι το ρεαλιστικό δράμα συνεπτυγμένο, που αναπαριστάνει την θυσία του Αμνού και θα ολοκληρωθεί στην Θεία Λειτουργία.

Ο Ιερέας, σαν τον Προφήτη Ησαΐα, διαβλέπει αυτά που θα γίνουν στο μέλλον, καθώς τελεί την Προσκομιδή κι έτσι κάθε πράξη του, την συνοδεύει με τα ανάλογα προφητικά λόγια.

Στην αρχή της Προσκομιδής ο ιερουργός υψώνει το Πρόσφορο (το σηκώνει ψηλά) μέχρι το μέτωπο, και μ' αυτή την κίνηση συμβολίζει την ύψωση του Χριστού στον Σταυρό, όπου έχυσε το τίμιο Αίμα Του, για τη σωτηρία των ανθρώπων.

Στη συνέχεια το σφραγίζει με την Αγία λόγχη σταυροειδώς, εικονίζοντας έτσι το σωτήριο πάθος του Χριστού, ως ανάμνηση των παθημάτων Του, και λέγει τρεις φορές «**εις ανάμνησιν του Κυρίου και Θεού και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού, πάντοτε νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν**».

Έπειτα με την Αγία
Λόγχη, (η οποία
εικονίζει εκείνη τη
λόγχη με την οποία
τρύπησαν την πλευρά
του Κυρίου), κόβει
στις 4 πλευρές το
κεντρικό σημείο της
προσφοράς, που έχει
την σφραγίδα με το
όνομα ΙΣ ΧΣ (Ιησούς
Χριστός) ΝΙ ΚΑ.

Βυθίζοντας την
Αγία Λόγχη στην
αριστερή πλευρά
της σφραγίδας,
προφέρει τις λέξεις
«**ως πρόβατον επί
σφαγὴν ἤχθη**»
(δηλαδή, ο Κύριός
μας, σαν πρόβατο
οδηγήθηκε στη
σφαγή).

Μετά βυθίζει την λόγχη στη δεξιά πλευρά της σφραγίδας, λέγοντας: «και ως αμνός άμωμος, εναντίον του κείροντος αυτόν, άφωνος, ούτως ουκ ανοίγει το στόμα αυτού» (δηλαδή, και σαν αρνί αμώμητο, που κάθετα άφωνο μπροστά σ' αυτόν που το κουρεύει, έτσι κι Εκείνος δεν ανοίγει το στόμα Του).

Κατόπιν με τη λόγχη στο επάνω μέρος στη σφραγίδα
λέει τα λόγια: «**εν τη ταπεινώσει αυτού η κρίσις αυτού ήρθη**»
(καταδικάσθηκε, δηλαδή, σε ταπεινωτικό θάνατο και του
αρνήθηκαν δίκαιη κρίση)

Τέλος, βυθίζοντας τη λόγχη στο κάτω μέρος της σφραγίδας, συγκλονισμένος αναφωνεί: «**την δε γενεάν αυτού τις διηγήσεται;**» (και ποιος μπορεί να μιλήσει για την καταγωγή του;)

Καθώς ο Ιερέας έχει κόψει ήδη το κεντρικό τεμάχιο του άρτου, (τον Αμνό), στις τέσσερις πλευρές του, κάνει στο κάτω μέρος του, μία οριζόντια τομή, για να το αφαιρέσει.

Πρώτα βγάζει το μπροστινό κομμάτι του άρτου,

και στη συνέχεια ανασηκώνει τον Αμνό,
για να τον τοποθετήσει στο Άγιο
Δισκάριο

Με την αποκοπή αυτή,
θέλει να δείξει την γέννηση του Κυρίου από την Παρθένο Μαρία.

Αφαιρώντας το ιερό τμήμα, που έκοψε από το πρόσφορο, το τοποθετεί στο Άγιο Δισκάριο, λέγοντας: «**ὅτι αἱρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ**» (διότι εξαλείφθηκε η ζωή Του από το πρόσωπο της γης).

Στη συνέχεια χαράζει το κάτω μέρος του Αμνού σε σχήμα σταυρού, δείχνοντας έτσι τον τρόπο που έγινε η θυσία (με το Σταυρό), και προσθέτει: «**θύεται ο Αμνός του Θεού, ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου, υπέρ της του κόσμου ζωής και σωτηρίας**», (δηλαδή θυσιάζεται ο Αμνός του Θεού, αυτός που παίρνει την αμαρτία του κόσμου, για να ζήσει και να σωθεί ο κόσμος.)

Κατόπιν γυρίζει τον Αμνό, τον τοποθετεί στο κέντρο του δισκαρίου, τον τρυπά με την αιχμή της λόγχης στο σημείο ΙΣ (δηλαδή Ιησούς) και λέει: «**εἰς των στρατιωτῶν, λόγχη την πλευράν αὐτοῦ ἔνυξε καὶ εὐθέως ἐξήλθεν ἐκ τῆς πλευράς αὐτοῦ αἷμα καὶ ὕδωρ καὶ ὁ εὐρακῶς μεμαρτύρηκε καὶ ἀληθινὴ ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ**». (δηλαδή, ἕνας ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες τρύπησε τὴν πλευρά Του με τὴ λόγχη καὶ ἀμέσως ἔτρεξε αἷμα καὶ νερό. Καὶ αὐτὸς ποὺ ἀναφέρει τὸ γεγονός, τὸ εἶδε με τὰ μάτια του καὶ εἶναι ἀληθινὴ ἡ μαρτυρία του.)

Αμέσως μετά χύνει κρασί και νερό μέσα στο Άγιο Ποτήριο
και ευλογεί την αγία ένωση.

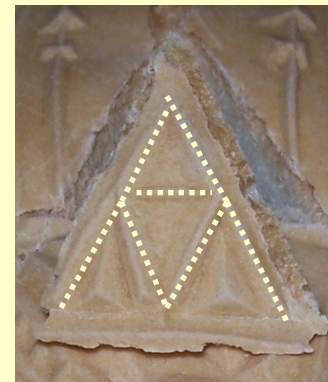
Μ' αυτόν τον τρόπο, προετοιμάζονται ο άρτος και ο οίνος, που θα μεταβληθούν κατά την διάρκεια της Θείας Λειτουργίας σε Σώμα και Αίμα Χριστού.

Τα δώρα που προσφέρονται, δηλαδή το ψωμί, το νερό και το κρασί, είναι τα πιο βασικά συστατικά για την διατήρηση της ανθρώπινης ζωής.

Γι' αυτό και δηλώνουν το μεγάλο και το λαμπρό της προσφοράς.

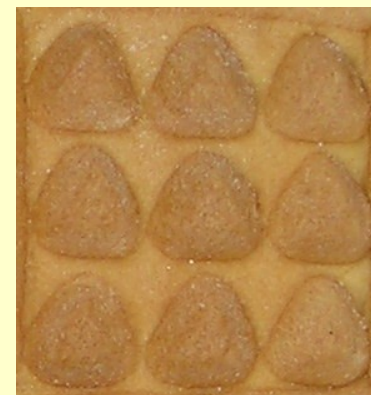
Κατόπιν ο Ιερέας από ένα δεύτερο πρόσφορο (ή από το ίδιο), αφού κόψει την μερίδα της Θεοτόκου «**εις τιμήν και μνήμην της Υπερευλογημένης Ενδόξου Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και αιειπαρθένου Μαρίας**», με τα γράμματα **Μ** και **Θ**, που σημαίνει Μήτηρ Θεού, την σηκώνει με την Αγία Λόγχη και

την τοποθετεί στο δεξί
μέρος του Αμνού, επάνω
στο δισκάριο, λέγοντας
τα προφητικά λόγια του
ψαλμού: «**παρέστη η
Βασίλισσα εκ δεξιών Σου,
εν ιματισμῷ διαχρύσω
περιβεβλημένη,
πεπτοικιλμένη**»
(δηλαδή, στα δεξιά σου
κάθισε η Βασίλισσα (η
Θεοτόκος), ντυμένη με
ρούχα χρυσοῦφанта και
καταστολισμένη.)

Στη συνέχεια ο Ιερέας από ένα τρίτο πρόσφορο (ή από το ίδιο),
κόβει τις μερίδες των αγγέλων και των αγίων

και τις τοποθετεί στα
αριστερά του Αμνού,
ή όπως βλέπουμε εμείς
δεξιά του Αμνού.

Στην πρώτη από τις εννέα μερίδες μνημονεύονται οι Άγιοι Άγγελοι, στη συνέχεια ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος μαζί με τους Προφήτες, μετά οι Απόστολοι, οι Ιεράρχες, οι Μάρτυρες, οι Όσιοι, οι Ανάργυροι ιατροί. Προτελευταία οι Θεοπάτορες μαζί με τον Άγιο ή τους Αγίους της ημέρας και τελευταίος ο Ιεράρχης της Εκκλησίας ο οποίος συνέγραψε την Θεία Λειτουργία, η οποία θα τελεστεί στη συνέχεια.

Οι άγιοι, επειδή δεν έχει γίνει η Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου και δεν έχουν εισέλθει ακόμα στην Ουράνια Βασιλεία, ωφελούνται και αυτοί από τη μνημόνευση στις Θείες Λειτουργίες. Εξάλλου και στην Ουράνια Βασιλεία θα προχωρούν από δόξης εις δόξαν.

Επίσης, κατά τον Άγιο Νικόλαο Καβάσιλα, προσφέρεται η αναίμακτη θυσία ως ευχαριστία στον Θεό, που μας έδωσε τους αγίους. Αυτοί αποτελούν τα πρότυπα όλων των χριστιανών, αυτοί τους καθοδηγούν και πρεσβεύουν γι' αυτούς με τις προσευχές τους.

Ο Ιερέας, από το τεμάχιο που εξάγει μπροστά από τον Αμνό, το οποίο έχει και αυτό τη σφραγίδα **ΙΣ ΧΣ ΝΙ ΚΑ**, εξάγει μία μερίδα υπέρ «**του Αρχιεπισκόπου**» της τοπικής Μητροπόλεως και την τοποθετεί μπροστά από τον Αμνό.

Από το ίδιο τεμάχιο, παίρνοντας ψυχία,
εξάγει μερίδες και μνημονεύει τις ψυχές των ζώντων
οι οποίοι ανήκουν στην Ορθόδοξη Εκκλησία,

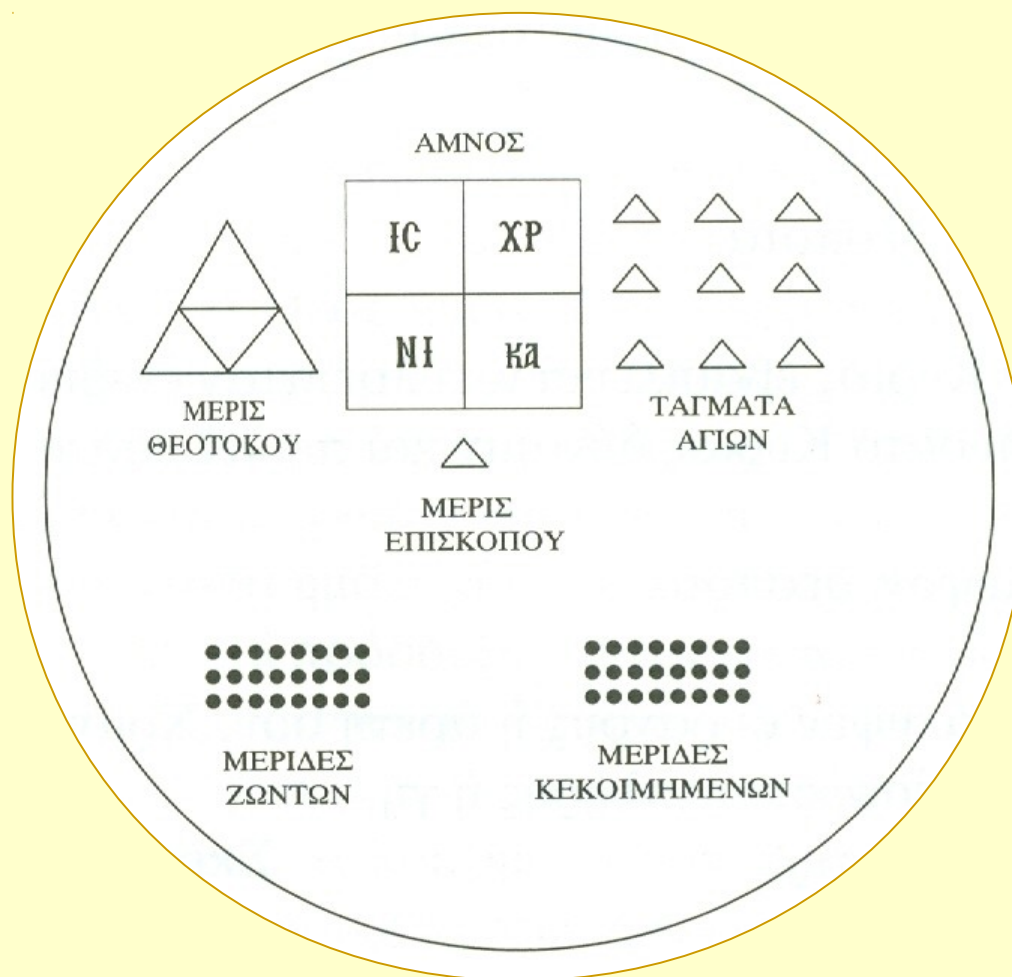
και τις τοποθετεί
επάνω στο Άγιο Δισκάριο
μπροστά από τον Αμνό,.

Ο Ιερέας συνεχίζει να εξάγει από το ίδιο τεμάχιο, αλλά από άλλη πλευρά, μερίδες υπέρ των κεκοιμημένων, οι οποίοι ανήκουν στην Ορθόδοξη Εκκλησία, τις οποίες τοποθετεί εμπρός από τον Αμνό.

Σχηματική παράσταση τοποθέτησας του Αμνού και των λοιπών μερίδων επάνω στο Άγιο Δισκάριο

Ἐπειτα ο ἱερέας εὐλογεῖ το θυμίαμα, λέγοντας: «*θυμίαμά σοι προσφέρομεν, Χριστέ ο Θεός ημῶν, εἰς οσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς, ὁ προσδεξάμενος εἰς το υπερουράνιον Σου θυσιαστήριον, αντακατάπεμψον ἡμῖν τὴν χάριν το Παναγίου σου Πνεύματος*» (δηλαδή, Χριστέ που εἶσαι ο Θεός μας, σου προσφέρουμε θυμίαμα ως πνευματικὴ εὐωδία. Αφού το δεχθεῖς στο υπερουράνιο θυσιαστήριό σου, στείλε μας ως ἀντάλλαγμα τὴ Χάρη το Παναγίου σου Πνεύματος).

Όπως είπαμε, ο Αμνός δεν έχει μεταβληθεί ακόμα σε Σώμα Χριστού, δηλαδή ο άρτος παραμένει άρτος, και συμβολίζει τον Χριστό κατά την πρώτη του ηλικία.

Για το λόγο αυτό, ο Ιερέας, σκεπάζει τα Τίμια Δώρα, επειδή η δύναμη του σαρκωμένου Θεού Λόγου δεν φαίνεται. Είναι καλυμμένη προς το παρόν, μέχρι τη δημόσια

Ενορία Αγίου Νικολάου Σιάτιστας

Ο Ιερέας τοποθετεί πρώτα τον αστερίσκο στο Άγιο Δισκάριο, που συμβολίζει το αστέρι της Βηθλεέμ, λέγοντας: «**ελθών ο αστήρ έστη επάνω, ου ην το παιδίον κείμενον μετά Μαρίας της μητρός αυτού.**» (δηλαδή, ο αστέρας ήλθε και εκάθησε επάνω, εκεί όπου βρισκόταν το παιδί μαζί με τη Μαρία τη μητέρα του.)

Κατόπιν τοποθετεί τα καλύμματα
επί του Αγίου Δισκαρίου και του Αγίου Ποτηρίου

Με το πρώτο κάλυμμα καλύπτει τον Αμνόν και τις λοιπές μερίδες,
που βρίσκονται στο Άγιο Δισκάριο και λέγει:
«Ο Κύριος εβασίλευσεν ευπρέπειαν ενεδύσατο...».

Με το δεύτερο κάλυμμα καλύπτει το Άγιο Ποτήριο. Ο Ιερέας καθώς καλύπτει, λέγει τον ψαλμό, «**εκάλυψεν ουρανοῦς ἡ ἀρετὴ σου Χριστέ καὶ τῆς αἰνέσεώς σου πλήρης ἡ γῆ**» (δηλαδή, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὡς Θεός, εἶναι Εκείνος ὁ ὁποῖος σκεπάζει τὸν οὐρανὸ με τὶς ἀρετὲς Του, καὶ ἡ γῆ πληρώθηκε ἀπὸ τοὺς ὕμνους, ἐφόσον Τὸν γνώρισε ὅλη ἡ Οἰκουμένη, μαζί με τὸν Πατέρα καὶ τὸ Άγιο Πνεῦμα).

Ἐπειτα καλύπτει και τα δύο με τον Αέρα. Ο Ιερέας καθώς τα σκεπάζει, λέγει: «**Σκέπασον ημάς, ο Θεός, εν τη σκέπη των πτερύγων σου....**» Γιατί αρχικά ήταν συγκαλυμμένη η δύναμη του Χριστού, μέχρι τον καιρό που Αυτός άρχισε να θαυματουργεί, και ο Θεός Πατέρας έδινε τη μαρτυρία Του από τον ουρανό.

Ενορία Αγίου Νικολάου Σιάτιστας

Αφού, λοιπόν, ο
Ιερέας σκεπάσει με
τον αέρα τα
καλυμμένα, Άγιο
Δισκάριο και Άγιο
Ποτήριο, υποκλίνεται
μπροστά στην Αγία
Πρόθεση και θυμιάζει
τα προσφερόμενα
Δώρα, λέγοντας το:
«**Ευλογητός ο Θεός
ημών, ο ούτως
ευδοκήσας, δόξα σοι.**»

Ο ιερέας ασπάζεται τα τίμια Δώρα, τα οποία είναι καλυμμένα, δηλαδή το Άγιο Δισκάριο και το άγιο Ποτήριο, πάνω στο σταυρό του Αέρα, λέγοντας: «Άγιος ο Θεός, ο Πατήρ ο άναρχος, άγιος ισχυρός, ο Υιός ο συνάναρχος, άγιος αθάνατος, το πανάγιον Πνεύμα, Τριάς αγία δόξα σοι».

Μετά την απόλυση της προσκομιδής θυμιάζει την Αγία πρόθεση, καθώς και την Αγία Τράπεζα σταυροειδώς, δείχνοντας έτσι ότι αρχή και τέλος είναι ο Θεός, όπου ο θρόνος και ο τόπος του είναι το θυσιαστήριο.

Ο Ιερέας κατόπιν
ασπάζεται το Ευαγγέλιο
κι ευλογεί τον Διάκονο,
ο οποίος ασπάζεται την
Αγία Τράπεζα.
Αφού πάρει την ευχή
από τον Ιερέα, βγαίνει
από το Άγιο Βήμα,
στέκεται στο κέντρο,
απέναντι από την
Ωραία Πύλη και καλεί
τον Ιερέα να ξεκινήσει
την Θεία Λειτουργία,
λέγοντας δυνατά:
**«Ευλόγησον
Δέσποτα».**

Από την Αγία Τράπεζα ο Ιερέας αποκρίνεται με το:

**«Ευλογημένη η Βασιλεία του Πατρός
και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος
νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων»!**

(δηλαδή, ας είναι δοξασμένη η Βασιλεία του Πατέρα
και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος
τώρα και πάντοτε και τις της ατέλειωτη αιωνιότητα).
Κι έτσι αρχίζει η Θεία Λειτουργία.

Μεγάλη Είσοδος

Με τη μεγάλη είσοδο, ο λειτουργός θα προχωρήσει πλέον στη θυσία, και πρέπει τα δώρα που πρόκειται να θυσιάσθούν, να τοποθετηθούν στην αγία Τράπεζα. Γι' αυτό έρχεται τώρα στην Πρόθεση, παίρνει τα τίμια δώρα, τα κρατάει στο ύψος του κεφαλιού του και βγαίνει από το Ιερό. Προχωρώντας με πολλή κοσμιότητα και με βήμα αργό, τα περιφέρει εντός του ναού, ανάμεσα στο πλήθος, συνοδευόμενος από λαμπάδες και θυμιάματα. Τελικά εισέρχεται στο Άγιο Βήμα και τα αποθέτει στην αγία Τράπεζα.

Η μεγάλη Είσοδος
συμβολίζει την πορεία
του Χριστού
προς την Ιερουσαλήμ,
όπου έπρεπε να θυσιαστεί.
Καθισμένος τότε πάνω
σε ένα νεαρό γαϊδουράκι,
έμπαινε στην Αγία Πόλη,
συνοδευόμενος
και υμνούμενος
από τα πλήθη.

Τα Άγια Σκεύη που χρησιμοποιούνται στην Προσκομιδή και στη Θεία Λειτουργία είναι: το Άγιο Ποτήριο, το Άγιο Δισκάριο, ο Αστερίσκος, η Αγία Λαβίδα, τα καλύμματα, ο αέρας, η Αγία Λόγχη, το μάκτρο, ο σπόγγος και η μούσα.

Η Αγία Πρόθεσις
γενικότερα συμβολίζει
τη φάτνη,
στο σπήλαιο της
Βηθλεέμ,
όπου καταδέχθηκε
να σαρκωθεί
και να ανακληθεί
ο Σωτήρας
μας.

Το στρογγυλό σχέδιο του Προσφόρου συμβολίζει
την Υπεραγία Θεοτόκο Παρθένο Μαρία,
απ' όπου προήλθε (γεννήθηκε) ο μονογενής Υιός της.

Το Άγιο Ποτήριο
από το οποίο κοινωνούμε
όλοι μας, εικονίζει εκείνο το
Ποτήριο, μέσα στο οποίο
ο Σωτήρας μας ιερούργησε
το Αίμα Του.

Γι' αυτό ο Ιερέας γεμίζει
το Άγιο Ποτήριο με κρασί και
νερό, ακριβώς την στιγμή
που κεντά με τη λόγχη
τον Αμνό.

Αυτό μας θυμίζει εκείνη
την στιγμή, κατά την οποία
βγήκε αίμα και ύδωρ από τη
λογχισμένη πλευρά του
εσταυρωμένου Χριστού.

Το **Άγιο Δισκάριο** εικονίζει τη γη. Γι' αυτό είναι στρογγυλό και στο κέντρο του έχει τον ενανθρωπήσαντα Θεό Λόγο, τον Ιησού Χριστό. Επάνω στο **Άγιο Δισκάριο**, κάποιες φορές, είναι χαραγμένη η εικόνα της Υπεραγίας Θεοτόκου, από τα σπλάχνα της οποίας εξήλθε ο Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός.

Ο Αστερίσκος
εικονίζει
τον αστέρα εκείνον,
ο οποίος εμφανίστηκε
στον ουρανό
και τον ακολούθησαν
οι Μάγοι
απ' την ανατολή
και ήλθαν
να προσκυνήσουν
τον Ιησού Χριστό.

Η **Αγία Λόγχη** είναι μια μικρή λόγχη, με την οποία κάνουμε, ό,τι ακριβώς έκανε και ο στρατιώτης επάνω στο Σώμα του Εσταυρωμένου Ιησού Χριστού, δηλαδή λογχίζουμε τον Αμνό, που κατά τη Θεία Λειτουργία θα μεταβληθεί σε Σώμα Χριστού.

Αγία Λαβίδα, αποκαλείται το μικρό κουτάλακι, το οποίο χρησιμοποιείται για τη μετάδοση της Θείας Κοινωνίας στους πιστούς.

Η χρησιμοποίησή της ανάγεται στον 9ο αιώνα. Θεωρείται, πως βασίστηκε στο χωρίο του 6ου κεφαλαίου του βιβλίου του Ησαΐα, όπου παραστατικά περιγράφεται ένα φοβερό όραμα.

Ένα Σεραφεΐμ με μία λαβίδα (τσιμπίδα) μετέφερε από το ουράνιο θυσιαστήριο ένα αναμμένο κάρβουνο, το οποίο ακούμπησε στο στόμα του προφήτη Ησαΐα και του είπε, ότι του συγχωρήθηκαν οι αμαρτίες του.

Το κάλυμμα του
Αγίου Δισκαρίου
εικονίζει
τα σπάργανα
του Χριστού
τα οποία δηλώνουν
την Ενανθρώπιση
του Λόγου, γι' αυτό
και ο Ιερέας
καλύπτοντας
το δισκάριο, λέγει:
«Ο Κύριος
εβασίλευσεν,
ευπρέπειαν
ενεδύσατο».

Το κάλυμμα
του **Αγίου Ποτηρίου**
συμβολίζει
τα εντάφια σάβανα
του Χριστού.

Ο αέρας, με τον οποίον ο Ιερέας καλύπτει το Άγιο ποτήριο
και το Άγιο Δισκάριο, συμβολίζει τη φωτεινή νεφέλη του Θαβώρ.

Το **μάκτρο** είναι
το κόκκινο πανάκι
με το οποίο σκουπίζουμε
το στόμα μας
όταν κοινωνούμε.
Συμβολίζει τη χλαμύδα με
την οποία έντυσαν
οι στρατιώτες τον Χριστό
στο Πραιτώριο,
και η οποία ποτίστηκε από
το Πανάγιο Αίμα Του,
που έτρεχε
από το μαστιγωμένο Σώμα
Του.

Το **νερό** και το **κρασί**
συμβολίζουν
το αίμα και το νερό,
που βγήκαν
από την πλευρά του Ιησού,
όταν την τρύπησε
ένας από τους στρατιώτες
με τη λόγχη του.

Ο **σπόγγος** είναι σφουγγάρι στρογγυλό, φυσικό, και εικονίζει εκείνον τον σπόγγο, με τον οποίον πότισαν τον Κύριο πάνω στο Σταυρό με ξύδι και χολή.

Συνήθως, όταν μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας ο Ιερέας καταλύσει και σκουπίσει καλά το Άγιο Ποτήριο, κατόπιν τοποθετεί τον σπόγγο μέσα στο Άγιο Ποτήριο, για ν' απορροφά την υγρασία και να μην οξειδώνεται το μέταλλο.

Η **μούσα** είναι επίσης σφουγγάρι φυσικό, το οποίο είναι λεπτό και καλά πατημένο, κατάλληλο για να συλλέγει ο Ιερέας τις μερίδες από το αντιμήνσιο και για να καθαρίζει το Δισκάριο.

Το Αντιμήνσιο

Είναι τεμάχιο υφάσματος (διαστάσεων περίπου 40 X 50 εκατοστών), επάνω στο οποίο έχουν ζωγραφιστεί ποικίλες ιερές παραστάσεις και σύμβολα.

Κύρια παράσταση είναι ο Χριστός, κατά τον τύπο του Επιταφίου, ή ο Χριστός στην άκρα ταπείνωση

Τα **Αντιμήνσια** καθαγιαζονται συνήθως στα εγκαίνια Ιερών Ναών, χρίονται με Άγιο Μύρο και προσάπτονται Άγια Λείψανα σε μία γωνία τους τουλάχιστον.

Όταν τελείται Θεία Λειτουργία σε μη εγκαινιασμένους Ναούς, σε εξωκλήσια, σε Στρατόπεδα ή στην ύπαιθρο, χρησιμοποιείται «φορητή» εγκαινιασμένη Αγία Τράπεζα, το Αντιμήνσιο (αντί + mensa = αντί τραπέζης).

Σ' αυτή την περίπτωση πρέπει να υπάρχουν οπωσδήποτε προσραμμένα Άγια Λείψανα.

ΔΙΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΠΑΪΣΙΟΥ

Όταν ήμουν Εκκλησιαστικός, μου συνέβη ένα γεγονός. Μία φορά, όταν ο Ιερέύς έκανε την Προσκομιδή, την στιγμή που είπε: «Ως πρόβατον επί σφαγήν ήχθη», ακούω σπартάρισμα αρνίου επάνω στο άγιο Δισκάριο. Όταν πάλι είπε: «θύεται ο Αμνός του Θεού», ακούω βέλασμα από την Αγία Πρόθεση. Φοβερό! Αυτό λέω στους Ιερείς, να μην προετοιμάζουν από νωρίτερα την Προσκομιδή και μετά να κάνουν τα άλλα εικονικά. Δηλαδή, δεν πρέπει να κόβουν το πρόσφορο από νωρίτερα και απλώς εκείνη την στιγμή να τοποθετούν τον Αμνό στο Άγιο Δισκάριο και να λένε: «θύεται ο Αμνός του Θεού» και «ως πρόβατον επί σφαγήν ήχθη», ενώ έχουν ήδη βγάλει τον Αμνό. Όταν λένε αυτά τα λόγια, τότε πρέπει να παίρνουν την Αγία Λόγχη και να χαράζουν το πρόσφορο. Όταν δηλαδή λένε, «θύεται ο Αμνός του Θεού», τότε να Τον «θύουν».

ΔΙΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΠΑ - ΣΑΒΒΑ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ

Ο παπα- Σάββας ο πνευματικός, μια οσιακή αθωνίτικη μορφή (1821 – 1908), φαινόταν, με το μικροσκοπικό του σώμα, ένας απλός και άσημος καλόγερος. Όταν όμως λειτουργούσε, φαινόταν μεγαλοπρεπής, και το πρόσωπό του έλαμπε σαν πρόσωπο αγγέλου. Στην προσκομιδή, μνημόνευε ονόματα «ων ουκ έστιν αριθμός». Χρησιμοποιούσε ένα πολύ μεγάλο δισκάριο, και για δυο - τρεις ώρες έβγαζε μερίδες και μνημόνευε ακατάπαυστα.

- Άγιε πνευματικέ, πολύ κουράζεσαι με τόσα ονόματα, του έλεγαν από αγάπη μερικοί πατέρες.

- Δεν κουράζομαι, απαντούσε εκείνος. Αντίθετα, αισθάνομαι μεγάλη χαρά. Ωφελούνται πολύ οι μνημονευόμενοι. Η ωφέλειά τους είναι χαρά μου.

Νέος ακόμα ιερέας ο παπα – Σάββας, δέχτηκε κάποια αποκάλυψη, με την οποία ο Θεός του φανέρωσε την μεγάλη ωφέλεια, που αποκομίζουν οι ψυχές από την μνημόνευση. Την κατέγραψε, λίγο πριν την κοίμησή του, σαν απάντηση σε εκείνους που τον ρωτούσαν για ποιο λόγο μνημόνευε καθημερινά τόσα ονόματα.

«Το 1843, έγραφε, μου έδωσαν αρκετά ονόματα, για να κάνω σαρανταλείτουργο. Τη μέρα που θα τελούσα την τελευταία λειτουργία, περιμένοντας το γέροντά μου να πάρω καιρό, αποκοιμήθηκα ακουμπώντας στο αναλόγιο και είδα το εξής αποκαλυπτικό όνειρο:

“Ήμουν φορεμένος την ιερατική στολή και στεκόμουν μπροστά στην αγία τράπεζα, πάνω στην οποία βρισκόταν ο άγιος δίσκος της λειτουργίας, γεμάτος με το Αίμα του Χριστού.

“Βλέπω τότε άγγελο Κυρίου με μορφή ιερέως να παίρνει το χαρτί με τα ονόματα από την προσκομιδή και να πλησιάζει στην αγία τράπεζα. Εκεί, αφού έβαλε το χαρτί κοντά στον άγιο δίσκο, βουτάει τη λαβίδα στο Αίμα του Χριστού και σβήνει ένα όνομα, και πάλι βουτάει και σβήνει, μέχρι που τελείωσαν όλα τα ονόματα και καθάρισε το χαρτί.

“Μετά τη Θεία Λειτουργία ανέφερα το όνειρο στο γέροντά μου κι εκείνος μου είπε:

“Εσύ δεν είσαι άξιος, για να συγχωρεθούν οι αμαρτίες εκείνων, που μνημόνευσες. Με την πίστη έλαβαν την άφεση των αμαρτιών τους.

“Αυτό το όνειρο είναι η αιτία, που μνημονεύω τα ονόματα όλων”